

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano Eivsdem Societatis olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis. Disputationes
Scholasticæ De Incarnatione Dominica**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1653

3. Respondetur ad obiectionem positam, & aliorum solutiones refelluntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81011)

tiam in quo casu meretur secundum gradum; non tamen necesse est quod mereatur duos, sed tertium, qui est perfectior quam secundus, & per consequens merendo tertium plus meretur quam si mereretur secundum, & ad hoc deferuit ei dignitas ex maiori gratia, ut scilicet possit mereri cum equali actu alium gradum perfectiorem ex quo etiam fit, eundem hominem habentem mille gradus gratiae non mereri cum eodem opere alios mille, sed aliquem, vel aliquos perfectiores, quam praecedentes; cum hoc enim saluatur, quod mereatur plusquam si haberet minorem gratiam.

45 Ceterum, licet haec doctrina videatur sufficiens ad soluendum primam obiectionem sumptam ex eo quod maior gratia dignificet ad maius premium; non tamen videtur sufficere ad secundam difficultatem propositam sumptam ex eo quod hic actus excedit in bonitate alios infinitos possibiles, quos etiam debet excedere in premio; nam inquit, siquidem hic actus in homine habente gratiam ut duo, v.g. solum meretur tertium gradum; ergo alius actus minus bonus in eodem homine habente duos gradus nihil merebitur; loquor enim de gradibus omnino indiuisibilibus, & minimis: manet ergo difficultas quomodo hic actus non mereatur infinitam gratiam siquidem superat in premio infinitos actus possibiles inferiores.

Difficultas.

46
Euidetur.

Ideo secundo explicari potest hoc maius meritum dicendo, illum hominem mereri hic, & nunc tertium gradum gratiae, sed perfectiorem in sua entitate indiuiduali, quam sit alius etiam tertius gradus possibilis, quem mereretur per actum minus bonum; & quam alij plures tertij gradus possibiles, quos posset mereri per alios actus inferiores. nam sicut in visionibus Beatorum est duplex excessus; alter ex maiori intentione circa idem obiectum primum, & secundarium; alter cum equali intentione proueniens ex maiori perfectione substantiali indiuiduali, vel specifica ipsius visionis quae perfectius attingit obiectum primum, & in ordine ad plures creaturas, ut suppono ex materia de visione: sic etiam possemus opinari de gratia habituali, quae est semen gloriae; posse utroque modo excedere aliam gratiam, vel in intentione, vel in perfectione substantiali indiuiduali; per quam exigit perfectius lumen gloriae, & perfectiorem visionem Dei, licet non intensiorem. Quo posito non est necesse dari semper eam intensiorem gratiam, quod actus fuerit perfectior, quam alij possibiles, potest enim premiari ille actus per collationem gratiae habitualis substantialiter perfectioris, licet non intensioris, quam aliis actibus daretur. Ex quo etiam fit, nullum esse actum, cui non correspondeat premium finitum, & determinatum; quia licet infra eum actum sint possibiles alij infiniti syncategorematici; infra illud etiam premium sunt possibiles aliae gratiae infinitae minores non in intentione, sed in substantiali, & indiuiduali perfectione, quibus illi actus praemia-rentur. Itaque Deus remunerans hunc actum charitatis, v.g. potest pro premio intendere gratiam praecedentem; potest etiam sine noua intentione dare loco gratiae praecedentis aliam substantialiter perfectiorem, & denique potest dare aliquid in utroque genere scilicet aliam gratiam substantialiter perfectiorem, & aliquanto

intensiorem; quo pacto vitantur facile omnia inconuenientia supra posita.

Aduerte tamen illum excessum perfectioris gratiae, quae de nouo datur supra praecedentem, non aequivalere duplicatae intentioni totius gratiae praecedentis; alioquin in re sequeretur idem inconueniens, quod per quemlibet actum ultimum mereretur plusquam tota vita merueramus, sed dicendum est, raro aliquid opus extremum habere valorem ad duplicandam intentionem gratiae formaliter, vel aequialenter, sed solum ad aliquam intentionem minorem, vel ad gratiam aliam paulo intensiorem, vel aequalem intentionem, sed magis perfectam; de hac tamen gratiarum diuersitate substantiali, & de earum permutatione dicemus latius in materia de gratia, ubi est proprius locus.

Secundo obiciunt aliqui contra nostram sententiam probantes, sequi processum infinitum meriti de facto ex alio capite. Quia actus bonus elicitur ab habente gratiam ut quatuor, v.g. dignificatur ab illa gratia, & ut sic meretur quintum gradum. Ecce iam homo eo instanti habet gratiam ut quinque; ergo iam ille actus habet maiorem valorem ex maiori gratia subiecti: ergo ut sic merebitur aliud augmentum gratiae, a qua etiam dignificatur eo instanti, & merebitur aliam, & sic infinitum; ergo ne deueniamus ad hoc inconueniens, negandum erit actum accipere maiorem valorem ex maiori gratia habituali.

Haec obiectio tangit grauem difficultatem, quam recentiores non leuiter diuiserunt, idem erit ex professo examinanda sectione sequenti.

Obiectio sequenda.

SECTIO III.

Respondetur ad obiectionem positam, & aliorum solutiones refelluntur.

48 Negant omnes, actum bonum dignificari ex gratia de nouo aduenienti intuitu ipsius actus: non tamen omnes reddunt eandem rationem repugnantiae. Communiter dicunt, actum non posse dignificari, nisi a gratia praesistente, non a subsequenti, quia valor operis attenditur secundum quod habet, quando primum procedit ab operante, non secundum quod postea pro posteriori ei aduenit. Sic respondet P. Granado in tract. de gratia, dista disp. 2. num. 16. cum tamen paulo ante, scilicet n. 13. concessisset, actum contritionis dignificari a gratia habituali ad merendam primam gloriam, licet illa gratia non antecederet, sed potius sequeretur pro posteriori naturae actum contritionis; quod idem latius docet in fra tract. 12. disp. 1. sect. 2.

48
Responso aliorum ad praesentiam obiectum.

Granado.

49 Haec solutio difficilis est, quia valor operis non solum prouenit a gratia existente pro aliquo signo priori, sed a gratia existente pro illo instanti reali in quocunque signo. Exemplum adest in homine iusto habente praecceptum diligendi Deum in hoc instanti, in quo prius est Deum diligere, quam conseruare habitum gratiae, pendet enim conseruatio gratiae pro hoc instanti ab eo, quod non peccet, & per consequens ab eo, quod actu diligat. nam diligere formaliter est non peccare, & non diligere in hoc instanti est peccare, ergo prius est diligere, quam conseruare gratiam; & tamen actus ille accipit valorem ex gratia conseruata pro signo posteriori; ergo actus non solum

49
Responso ad theori diff. cilia.

solum dignificatur ex gratia antecedenti, sed etiam ex gratia existenti pro illo instanti reali etiam in signo posteriori.

Respondent aliqui gratia conferuationem non esse consequentem, sed antecedentem ad dilectionem preceptam. Deus enim in actu primo videt per scientiam conditionatam, si homini in actu primo detur concursus per auxilium extrinsecum, vel habitum, fore ut impleat preceptum: deinde offert concursum indifferentem ad actum dilectionis, & antequam videat dilectionem absolute existentem, conseruat habitum gratiae; sciens per scientiam conditionatam, futurum actum dilectionis; quare, licet conseruatio gratiae consequatur futuritionem conditionatam dilectionis prauiam, antecedit tamen eius existentiam absolutam, quia non expectat Deus, quod prius homo absolute operetur, ut conseruet gratiam. Potest ergo dilectio dignificari a gratia, quia licet gratia non praecedat actum conditionate futurum, praecedat tamen in esse absoluto, quod sufficit ad dignificandum.

Sed contra, quia quantumvis praecederet scientia conditionata; adhuc dilectio in esse absoluto non esset libera, nam ad hoc quod esset libera, deberet praecedere concursus indifferens ex parte Dei paratus cum voluntate hominis; ergo habuit Deus voluntatem concurrendi, vel non concurrendi cum habitu charitatis, prout voluntas vellet; ergo relinquit Deus in hominis arbitrio, quod maneret habitus sine operatione; ergo voluit Deus quod in eo casu maneret habitus charitatis sine actu dilectionis precepto; ergo quod maneret cum peccato. Consequens est falsum; nam Deus parando concursum indifferentem in actu primo, non habet voluntatem coniungendi in aliquo casu gratiam cum peccato; imò nec forsitan potest de potentia absoluta, ergo Deus non dat concursum indifferentem conseruando habitum antecedenter ad actum preceptum, quantumvis per scientiam mediam cognoscat actum sub conditione futurum.

Præterea, si Deus ex scientia consensus futuri sub conditione conseruaret habitum gratiae antecedenter ad actum preceptum, ut ea ratione actus posset dignificari ergo ei quæ scit non operaturum, non præparat in actu primo viam sufficientem, ut eliciat actum meritorium. Probo consequentiam, quia ut actus sit meritorius, debet per se præsupponere gratiam in subiecto; in hoc autem homine non præsupponitur gratia, nec charitas, sed auxilium actuale. nam Deus solum ponit habitum in actu primo quando scit per scientiam mediam futurum consensum; ergo in hoc homine non datur via sufficiens ad eliciendum actum meritorium, sed ad summum poterit elicere actum per auxilium, non tamen cum merito.

Denique a priori potest probari, quia nulla est ratio exigendi ex parte principij, & pro priori natura omne illud, a quo operatio debet accipere dignitatem, & valorem, ut ex dicendis constabit. Et probari potest, quia si aliquis eo instanti, quo recipit primam gratiam per sacramentum, eliciat aliquem actum bonum temperantiae, vel misericordiae, non videtur dubium, quin per illum actum mereatur de condigno aliquid gratiae, cum sit actus factus ab homine iusto; & tamen ille actus non præsupponit gratiam habitualementem

pro aliquo priori naturæ, sed concomitanter se habet ad illum; ergo non requiritur prioritas ex parte gratiae ante actum, ut possit dare illi valorem.

Facilius ergo respondeo, actum bonum dignificari quidem a tota gratia, quæ est in subiecto pro toto illo instanti reali, siue pro signo priori, siue etiam pro posteriori; non tamen a gratia, quæ data sit intuitu illiusmet actus, ut præmium: hinc est, actum preceptum dignificari a gratia, quæ pro signo posteriori conseruatur; non tamen a gratia, quæ pro eodem signo posteriori aduenit, ut præmium illius actus.

Dices, etiam conseruationem gratiae præcedentis esse præmium actus precepti; nam idem non tollitur gratia, quia homo diligit cum tenetur.

Respondeo, Deum moueri ex dilectione precepta posita ad non tollendam gratiam; non tamen ut ex merito ad præmium, sed ut ex innocentia ad non puniendum, quod motiuum non est in materia gratitudinis, quæ præmiat bona merita, sed in materia iustitiæ vindictiuae, ad quam spectat punire nocentem, & absoluere, seu non punire innocentem; ex hoc ergo motiuo Deus non tollit gratiam, non quasi remunerans merentem, sed quasi non puniens non merentem.

Dices iterum; cur minus possit dignificare actum gratia, quæ subsequitur ut præmium, quam ea, quæ subsequitur non ut præmium eius operis.

Respondeo, id a posteriori colligi ex absurdo, quod infert ipsa obiectio, nempe ex processu infinito, quod sequeretur in augmento gratiae pro eodem instanti. A priori verò videtur probari ex ipsa natura meriti, & præmij; meritum enim mouet præmiantem, ut causa moralis ad præmium, conferendum: præmians autem mouetur ex iis, quæ merens offert de suo, prout condistinguuntur a beneficentia, & retributione præmiantis; debet ergo considerari opus secundum quod habet a merente, ut condistinguatur a præmio, & sub hac consideratione mouet præmiantem; in qua consideratione potest quidem includi quod merens habet etiam pro signo posteriori, dummodo illud non sit præmium illius operis.

Et quidem hanc esse mentem prudentum in præmij taxatione, constare potest hoc exemplo morali, quo sæpè rem hanc explicare soleo. Proponit, verbi gratia, Rex præmia militibus hostes occidentibus, diuersa tamen pro diuersa militum conditione. nam vulgaribus dat, ut eo ipso fiant nobiles; nobilibus, ut fiant Comes, Comitibus ut fiant Magnates, &c. occidit miles plebeius hostem; eo ipso fit nobilis; non tamen sequitur, quia iam tunc factus est nobilis, quod eodem instanti fiat Comes; eo quod iam illo instanti, quo occidit, esset nobilis hoc, inquam contra mentem est omnium prudentum; quia licet Rex præmium daturus attendat conditionem militis, non tamen conditionem quam habet ex ipso præmio, sed quam habet de se independentem a præmio. Rursus proponat pœnas militibus hostem non occidentibus; si Comes fuerit, perdat dignitatem; si nobilis, perdat nobilitatem; si plebeius damnetur ad triremes. Sanè si erat nobilis, qui hostem occidit, fiet Comes; quæ licet conseruatio nobilitatis pendeat ab hostis occisione; non tamen

52
Facilius respondetur
Sponsio.

Enasio.

Præcluditur.

53
Alia euasio.

Ocluditur.

54

men ut primum, sed ut carentia poenae, à carentia culpae; & ideo in omnium aestimatione nobilitas conservata per occisionem dignificat ad dignitatem Comitis obtinendam, non tamen dignificat dignitas Comitis data pro premio ad habendum aliud superius premium Magnatis pro eodem opere.

55
Obiicitur.

Obiicies tamen adhuc; ponamus hominem gratum ut quatuor, & in eodem instanti habentem duos actus meritorios, alterum charitatis, v. g. alterum iustitiae; per actum charitatis addit quintum gradum gratiae, qui cum non detur intuitu actus iustitiae, poterit eum dignificare, & actus iustitiae ut sit dignificatus addit sextum gradum gratiae, qui cum non detur intuitu actus charitatis; poterit eum dignificare ad maius premium; & rursus hoc maius premium poterit dignificare magis actum iustitiae, & sic in infinitum; quia semper invenitur augmentum gratiae, quod non sit premium actus charitatis, sed alterius, & per consequens, à quo possit magis dignificari actus charitatis; ergo dicendum est non posse actum dignificari à quacunque gratia aduenienti pro signo posteriori, licet non adueniat, ut premium illius.

56
Solutur.

Respondeo facile, nullum actum posse dignificari à gratia, quae mediata, vel immediate pendeat ab eodem actu ut premium: quare in praedicto casu actus charitatis dignificatur à gratia quae erat in subiecto independentem ab utroque actu; & à gratia etiā, quae datur pro actu iustitiae; non quidem à tota illa, sed pro ea parte, quae correspondet actui iustitiae, secundum quod dignificatur ex gratia independenti ab actu charitatis. nam licet actus iustitiae dignificetur etiam magis ex gratia, quae datur actui charitatis; illud tamen augmentum gratiae, quod accipit ex hoc capite, non dignificat actum charitatis quia haec pars licet non detur immediate propter actum charitatis, fundatur tamen in premio dato actui charitatis. Itaque licet uterque actus habeat maiorem valorem ex consortio alterius; nullus tamen habet maiorem valorem mediatē, nec immediate ex gratia data intuitu illius, & ita cessat processus in infinitum augmenti, ut consideranti patebit.

57
Alia obiectio.

Sed contra obiicies secundò ex doctrina sectionis praecedentis; diximus enim, aliquando premiari actum habentis unum gradum gratiae, non quidem per maiorem intensionem graduale habitus gratiae, sed dando alium gradum gratiae substantialiter perfectiorem loco praecedentium. In hoc autem casu tota illa gratia datur intuitu illius actus; non enim habet partes, quarum una praecedat, alia subsequatur; & tamen illa gratia dignificat illum actum; alioquin non esset meritorius, cum non sit tunc alia gratia in subiecto, à qua dignificetur; ergo gratia, quae est premium alicuius actus, potest eundem dignificare.

Reponetur.

Respondeo, tunc, totam illam gratiam indivisibilem dari intuitu illius actus, non tamen totaliter, id est, intuitu solum illius actus, sed illius, & praecedentium. Deinde tota illa gratia dignificat eum actum, non tamen totaliter, id est, secundum totam suam perfectionem, sed partialiter: est enim ea gratia virtualiter divisibilis, & secundum quod aequivalet gratiae pra-

cedenti, dignificat actum, quia ut sic non est premium illius actus: at verò secundum quod superat gratiam praecedentem, non dignificat, quia ut sic est premium illius actus, & licet illa gratia sit realiter indivisibilis, potest facile hoc fieri, quia ista dignificatio tota est in ordine ad Deum qui premiaturus illi actui solum attendit ad dignitatem, quam subiectum toto illo instanti siue realiter, siue virtualiter distinctam habebit independentem à premio.

Quod etiam in humanis contingere potest, v. g. si occidenti hostem proponat Rex pro premio mutationem praecedentis dignitatis in aliam meliorem, nempe decurionis in centurionem, centurionis in ducem, vel tribunum, tribuni in praefectum totius exercitus, &c. tunc quidem eo instanti, quo centurio hostem occidit, iam non est centurio, sed tribunus; dignificatur autem ille actus, non ex dignitate centurionis, quae iam non est, sed ex dignitate tribuni non totaliter sed prout virtualiter aequivalet dignitati praecedenti, prout sic enim non habet illam pro premio illius operis, sed iam habet illum gradum dignitatis aliunde ex meritis praecedentibus.

Dices dignitas personae debet intelligi prius, quam opus premietur; sed pro priori naturae homo non habet aliquam gratiam habitualem, non enim praecedentem, quae eo instanti non est cum debeat commutari in aliam perfectiorem: sed nec habet adhuc sequentem; ergo pro eo priori non est forma dignificans illud opus.

58

Euseb.

Respondeo pro eo priori esse dignitatem personae, quatenus pro eo priori intelligitur iam ius ad gratiam praeteritam formaliter, vel eminenter in alia meliori retinendum pro eo instanti reali, ius, inquam, non impeditum per aliquod peccatum novum, cum iam supponatur impletum praereceptum, sed potius stabilitum, & acceptatum à Deo, qui non vult negare homini gratiam semel comparatam, quandiu ipse non peccavit; hoc autem totum, quod iam pro illo priori intelligitur, sufficit ad dignificandum illud opus perinde ac si gratia praecederet realiter pro eo signo, perinde enim est ad dignitatem operum aestimandam considerare pro eo priori titulum acceptatum ad gratiam infallibiliter conservandam pro posteriori, ac considerare ipsam gratiam existentem pro eo priori, ut constat in exemplo posito centurionis meritis mutationem centuriae in tribunatum; nam eo instanti, quo dignitas permuat, censetur pro aliquo priori naturae dignus illo premio, quae dignitas provenit ex dignitate personae, & tamen pro eo priori non intelligitur centurio, cum eo instanti amittat centuriatum, ut acquirat tribunatum: sed tamen pro eo priori intelligatur dignus propter titulum, quem habet ad retinendam pro posteriori naturae dignitatem centurionis, vel in se ipsa formaliter vel eminenter in alia meliori.

Tertia obiectio communior est desumpta ex actu contritionis, quo peccator disponitur ad gratiam. nam licet ille actus non sit meritorius de condigno, sed de congruo respectu gratiae, ceterum ut informatur gratia in illo instanti reali, est meritum condignum primae gloriae.

59

Obiicitur.

rie; & tamen ad hoc ipsum accipit valorem à gratia data intuitu eiusdem contritionis vt meriti de congruo; ergo potest actus accipere valorem à gratia, quæ sit præmiu eiusdem operis ad aliud præmiu promerendum.

Hæc obiectio tangit quæstionem difficilem pertinentem ad materiam de merito: vtum scilicet per contritionem mereamur de condigno primam gloriam; in qua quæstione, licet, communis sententia affirmet; alij tamen antiqui negant, in quibus sunt Gabr. in 4. d. 14. q. 1. art. 2. conclus. 5. Paludanus quæst. 3. Gregorius 1. d. 17. q. 5. art. 2. Ouardus proposit. 8. Vega de iustificatione q. 9. ad q. 6. lib. 6. in Trid. c. 28. Almainus q. 2. non longe à sine eadem tribuit Philiarco, & Ruaro Zumel in præfati, & alij recentiores, quibus in hac parte assentior; neque enim necesse est, omnes adultos consequi gloriam propriis meritis. nam ponamus, adultum accedere cum attritione ad Baptismum, quando iustificatur, nullum habet meritum, quia iam attritio perijt, moriatur post Baptismum; nullum habuit condignum meritum gloriæ; & tamen etiam accipit ex meritis Christi. Nego igitur contritionem dignificari à gratia ad merendum condignè gloriam illo instanti: Fateor quidem dignificari pro instanti sequenti si perseveret; sed tamen tunc etiam accipit gratiæ augmentum, quia iam reputatur moraliter, ac si esset nouus actus.

Præcipuum fundamentum communis sententia sumitur ex Trid. sess. 6. c. 16. dicente proponendam esse vitam æternam tanquam gratiam filiis, & tanquam mercedem pro meritis; ergo vtroque titulo eam consequitur adultus: potest autem adultus mori immediatè post contritionem; ergo contritio fuit meritum vitæ æternæ. Item ex can. 32. his verbis. *Si quis dixerit ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius vinum membrum est sumi; non verè mereri augmentum gratiæ vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consequitionem, atque etiam gloriæ augmentum anathema sit.* Vbi Patres notanter non dicunt, nostris actibus nos mereri gratiam, sed augmentum gratiæ; dicunt tamen mereri vitam æternam, & gloriæ augmentum; ergo sentiunt, primam gloriam cadere sub meritum contritionis, non tamen primam gratiam.

Respondeo ad primum ex c. 16. vitam æternam proponi vt mercedem pro meritis, quando datur merita; non tamen necesse est, omnes adultos consequi salutem ex merito condigno. nam qui dispositus per attritionem postea baptizatur & moritur sine alio actu, non habuit vllum meritum condignum, vt supra dicebam.

Difficiliora sunt verba canonis 32. Cæterum si aliquid probant, probarent etiam, contritionem in illo primo instanti mereri augmentum gloriæ. nam Concilium vniuersaliter loquitur de omnibus operibus hominis iusti, & de iis omnibus docet, mereri augmentum gratiæ vitam æternam, & augmentum gloriæ; vt latè & optimè probat ex ipso contextu P. Suarez de reuincencia meritorum disp. 2. sect. 1. num. 32. & 33. ex quo bene infert, Concilium ibi non includere primum actum contritionis, sed agere de alijs actibus, qui supponunt hominem iustificatum, quos Concilium appellat fructus

Card. de Lugo de Incarnat.

iustificationis, & ij quidem omnes merentur de condigno augmentum gratiæ, augmentum gloriæ, & vitam æternam, quæ cuilibet gradui gloriæ annexa est, sicut etiam per secundum, & tertium peccatum mortale dicitur verè homo mereri condignè damnationem, & mortem æternam cum augmento pœnæ.

Dices; eodem sensu dici posset, quolibet merito mereri hominem gratiam, & augmentum gratiæ; & tamen solum dixit Concilium mereri augmentum gratiæ.

Respondent aliqui, Concilium consultò abstinuisse a merito gratiæ vt obiter damnaret errorem Pelagij ponentis meritum primæ gratiæ, quod non fuit necesse cauere in gloria.

Addo, diuersimodè comparari meritum nostri operis ad augmentum gratiæ, & gloriæ. nam ita meretur augmentum gratiæ, vt nullo modo mereri possimus gratiam; nisi supponendo aliam gratiam sine meritis, quam possimus augere, non tamen primò introducere. At verò bono opere in gratia facto ita meremur gloriam, vt etiam si Deus nollet dare gloriam intuitu gratiæ præcedentis; adhuc hoc opus mereretur vitam æternam, & gloriam independentem ab alia gloria nobis debita. Ideo non dicimur promereri gratiam, sed augmentum gratiæ quia illud meritum bonum non sufficit vt simus grati, sed vt simus gratiores, si supponimur grati. Sufficit tamen vt saluemur, & consequamur vitam æternam, etiam si id alio titulo non hebeamus; sicut peccator verè dicitur damnari, & subire mortem æternam propter secundum peccatum mortale; quia licet aliunde non damnaretur, sufficit hoc peccatum ad mortem æternam.

Vrgebis adhuc, in nostra sententia aliquando posse etiam dici, hominem mereri non solum augmentum gratiæ, sed gratiam; quia per bona opera potest dari noua gratia substantialiter perfectior, licet non intensior, quam præcedens ablata præcedenti, vt insinuai sectione præcedenti; & tunc illa gratia posterior corresponderet meritis secundum totam suam entitatem, cum sit realiter indiuisibilis; ergo merito respondet gratia, sicut gloria.

Respondeo, etiam in eo casu verè augeri gratiam non per additionem partis ad partem, sed per successionem perfectioris ad minus perfectam, sicut si habeas octo nummos argenteos, & illos relinquis pro nummo aureo, verè auges pecuniam; quod si tuo labore meruisti quatuor nummos argenteos & ego reddidurus tibi laboris mercedem dedi nummum aureum valentem duodecim argenteos acceptis à te octo argenteis, quos habebas, tunc nemo dicet, te promeruisse tuo labore nummum aureum, sed augmentum pecuniæ præcedentis, hoc est, nummum aureum, quatenus excedit pecuniam præcedentem, non quatenus illam virtualiter continet. Sic etiam dum pro bono opere relinquis gratiam minus perfectam, & accipis gratiam perfectiorem, auges gratiam, & merito tuo comparas gratiæ augmentum, hoc est, gratiam illam nouam, quatenus excedit præcedentem, non quatenus virtualiter æquiualeat, & continet præcedentem.

I SEC